

ROLUL STAGIULUI DE COTIZARE LA STABILIREA DREPTULUI SOCIAL

Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept, profesor universitar interimar,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

The theoretic-practical aspects regarding the contribution period are analyzed within this article. In this context it was made a reference to the notion and connection of the concepts "length of service" and "contribution period"; they were emerged and characterized by type (general and special period). There were also examined the aspects on measuring the contribution period, its way of confirmation.

Finally it was made a reference to the rules of confirmation of the contribution period. To write the article there were used normative acts in force and bibliographic sources of various authors who have researched this subject.

Noțiunea și conexiunea conceptelor „vechime în muncă” și „stagiul de cotizare”. Vechimea în muncă este unul dintre cele mai importante fapte juridice care generează nașterea raporturilor de protecție socială.

În literatura de specialitate vechimea în muncă a fost definită în mod diferit ca: „perioadă în care o persoană a fost încadrată într-o activitate de muncă”;¹ „perioadele în care se desfășoară o muncă sau o altă activitate social utilă de către un salariat”², „perioada de timp în care este prestată o activitate în baza contractului individual de muncă de către salariat care deja este subiect al raportului juridic de muncă”³; „durată de timp în care se prestează o muncă”; „o anumită perioadă de activitate sau de timp în care se efectuează un lucru”⁴; „durata de timp în care se efectuează o muncă sau altă activitate social utilă de către un salariat, deoarece în cazul dat are importanță anume faptul că vechimea în muncă nu

este o categorie pasivă, ci o categorie activă, dispunând de particularități dinamice (timp, durată, perioadă).”

Aceste definiții abordează aspectul cantitativ al noțiunii care poate fi utilizat:

- la stabilirea perioadei în care angajații au dreptul de a solicita satisfacerea garanțiilor stipulate la încheierea contractului individual de muncă;
- la determinarea sporului de vechime
- în sistemele de salarizare care încă îl mai aplică;
- la acordarea concediului de odihnă anual;

- la derularea diferitelor proceduri administrative legate, de exemplu, de confirmarea experienței într-o anumită meserie/ profesie/ specialitate.

Neajunsul acestor definiții constă în faptul că ele nu specifică genul de activitate, fiind acceptată doar activitatea de muncă realizată în baza unui contract individual de muncă sau activitatea expres prevăzută de lege (de exemplu,

satisfacerea serviciului militar), denumită de doctrinari activitate social utilă.

În literatura juridică vechimea în muncă și stagiul de cotizare sunt tratate din două puncte de vedere: *teoretic* - vechimea în muncă este atribuită categoriei de acțiuni, deci poate fi considerată ca un fapt juridic; *practic* - deoarece vechimea în muncă (stagiul de cotizare) se atribuie la categoria de acțiuni, acumularea stagiului depinde de activitățile persoanei, deci există și caracterul volitiv. Expirarea unui termen fără prestarea unei activități în cazul dat este lipsit de importanță și nu produce efecte juridice.

Conceptul de *vechime în muncă* trebuie studiat sub aspect:

- *cantitativ*, care prezintă particularitățile dinamice (durata, perioada, timpul) în care a fost prestată activitatea;

- *calitativ*, care reflectă caracterul, conținutul și condițiile în care se prestează o muncă sau o activitate social utilă.

În opinia autorului L.Ghințburg, vechimea în muncă include perioada în care a fost prestată orice activitate exercitată de către persoană în timpul vieții sale. Considerăm această definiție foarte abstractă, fiindcă omul, trăind în societate, îndeplinește activități cu caracter divers, precum lucrarea lotului de lângă casă, repararea unui obiect ș.a., dar care nu sunt efectuate în baza contractului de muncă. Așadar, vechimea în muncă include anume acea activitate care este prestată în baza contractului de muncă, precum și alte activități expres prevăzute de actele normative în vigoare (de exemplu, perioada studiilor la instituția de învățământ superior, serviciul militar în termen etc.)

Doctrinarul V.Andreev, caracterizând vechimea în muncă, mai stabilește o trăsătură importantă - remunerarea muncii prestate, astfel atribuind la aceasta și activitățile exercitate în baza contractului

de antrepriză, munca servitorului, pictorului, care reprezintă raporturi de drept civil.

Odată cu implementarea reformei sistemului național de asigurare socială, instituția vechimii în muncă a început să piardă din importanță, iar conceptul de vechime în muncă a început să iasă treptat din vocabularul nostru. Atunci când vorbim despre drepturi de asigurări sociale, semnificația uzuală a vechimii în muncă este deformată, mai exact, vechimea în muncă dispăre, cedând locul termenului stagiul de cotizare.

Noțiunea de *stagiul de cotizare* este formată dintr-o îmbinare a latinescului *stadium* (etapă, vechime) cu cuvântul francez *cotisation* (sumă fixă plătită periodic).

Conceptul stagiul de cotizare are o conotație preponderent financiară, sugerând o perioadă în care s-a plătit ceva cu scopul de a obține altceva, adică reprezintă perioada în care o persoană a cotizat (a plătit o sumă de bani) pentru a putea beneficia de anumite drepturi de asigurări sociale (pensii, indemnizații etc.).

În literatura juridică stagiul de cotizare mai este denumit vechime în muncă pură sau vechime în muncă restrânsă⁷.

Stagiul de cotizare constituie însumarea perioadelor în care persoana asigurată⁸ realizează o activitate de muncă și achită contribuțiile de asigurări sociale de stat.⁹

În opinia doctrinarilor S. Ghimpu, A. Țiclea și C. Tufan, pentru ca o perioadă de activitate să fie inclusă în stagiul de cotizare, este necesar să fie cumulate următoarele condiții: existența unui raport juridic de muncă; perioada în care se efectuează o anumită muncă; existența efectelor juridice.⁸

Definirea legală a stagiului de cotizare este prevăzută în Legea Republicii Moldova privind pensiile de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999. În conformitate cu art. 1, stagiul de cotizare

reprezintă însumarea perioadelor de activitate în care s-au plătit la fondul de pensii contribuții de asigurări sociale de stat. Prin aceasta și se deosebește stagiul de cotizare de vechimea în muncă.

Este important să reținem că atunci când vorbim despre vechimea în muncă, importanța ei se manifestă mai mult în raporturile juridice de dreptul muncii, deoarece în funcție de durata acesteia sunt stabilite: concediile de odihnă anuale suplimentare ale salariaților din domeniul economiei naționale (industrie, construcții etc.) (art.121 alin.(3) CM RM); dreptul preferențial la menținerea la lucru în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal pentru salariații care au o mai mare vechime în muncă în unitatea respectivă (art.183 alin.(2) CM RM).⁹

În domeniul dreptului protecției sociale conceptul stagiul de cotizare capătă o deosebită importanță în sfera asigurărilor sociale. De exemplu, conform prevederilor art.15 din Legea privind pensiile de asigurări sociale, pensia integrală pentru limită de vârstă se stabilește la împlinirea vârstelor standard de pensionare, cu condiția realizării unui stagiul de cotizare prevăzut;¹⁰ art.6 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale prevede că prestațiile de asigurări sociale se stabilesc dacă asigurații îndeplinesc condițiile cu privire la stagiul de cotizare.¹¹

Clasificarea și caracterizarea tipurilor stagiului de cotizare. În conformitate cu pct.14 din Hotărârea Guvernului nr.417 din 03.05.2000 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei,¹² deosebim:

Stagiul de cotizare general este constituit din însumarea tuturor perioadelor de muncă și a activităților socioutile,

incluse în acesta conform legii. În literatura de specialitate prin stagiul de cotizare general este desemnată durata totală a activității de muncă a persoanei, mai fiind denumit și stagiul de cotizare total, deoarece însumează toate perioadele de activitate în calitate de salariat, indiferent de caracterul și durata muncii, întreruperile în activitatea de muncă, precum și motivele concedierii.

Doctrina de specialitate împărtășește diferite opinii referitor la stagiul de cotizare general. Unii autori consideră că stagiul de cotizare general include „perioada cât persoana a lucrat în calitate de muncitor sau funcționar în baza raportului de muncă, precum și altă activitate, care a fost supusă protecției sociale de stat”;¹³ sau în opinia altor autori „timpul cât persoana a prestat o muncă în calitate de salariat, indiferent de durata, caracterul activității și întreruperea în muncă, dacă a plătit contribuția în Casa Națională de Asigurări Sociale de Stat, precum și alte activități necontributive asimilate stagiului de cotizare.”¹⁴

Stagiul de cotizare general constituie una dintre condițiile de bază la fixarea pensiei pentru limită de vârstă în condiții generale, pentru invaliditate și în cazul pierderii întreținătorului. Mai mult decât atât, durata stagiului general influențează și asupra cuantumului pensiei pentru limită de vârstă. De exemplu, în conformitate cu prevederile Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat art.16 alin.1, cuantumul integral al pensiei se determină din calculul a 1,2% din venitul asigurat pentru fiecare an de cotizare din stagiul necesar de 30 de ani, iar art.16 alin.2 prevede dacă stagiul de cotizare este mai mare de 30 de ani, pentru fiecare an de cotizare în plus se stabilește un spor la pensia integrală de 2% din venitul asigurat.¹⁵

Stagiul de cotizare special reprezintă însumarea perioadelor de muncă realizate

în condiții grele și nocive de muncă în una din funcțiile, profesiile și sectoarele de producție prevăzute de Lista nr.1 a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 822 din 15 decembrie 1992¹⁶ (în continuare Lista nr.1).

În literatura juridică există mai multe opinii referitor la noțiunea stagiului de special, fiind interpretată ca: durata de timp în care o persoană îndeplinește o muncă în anumite condiții conform profesiei; munca prestată în anumite condiții, precum și într-o anumită ramură a economiei naționale cu condiții speciale: lucrări subterane, lucrul în condiții nocive și altele.

Pentru a califica stagiul de cotizare special, este necesară prezența uneia din următoarele condiții: prestarea unei munci de o anumită profesie, specialitate; prestarea muncii în anumite condiții nocive și grele de muncă prevăzute de Lista nr.1.

Stagiul de cotizare special reprezintă o condiție necesară pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, pensiei pentru unele categorii de cetățeni, pensiei pentru vechime în muncă.

Specificul stagiului de cotizare special în raport cu cel general constă în faptul că standardul de vârstă este mai mic, deoarece se iau în considerare condițiile nocive și grele de muncă, specificul muncii prestate.

Prin reducerea standardului de vârstă se urmărește un scop dublu: în primul rând, micșorarea termenului de aflare a acestor persoane sub influența factorilor nocivi ce se răsfrâng negativ asupra sănătății lor.

În al doilea rând, se stabilesc unele garanții în domeniul asigurării sociale. Astfel, dreptul la pensie în condiții avantajoase îl

au lucrătorii ocupați ziua întreagă la munci foarte nocive și foarte grele, în funcțiile, profesiile și sectoarele de producție subterane, conform Listei nr.1. De exemplu, stagiul special realizat la lucrări foarte nocive și grele, necesar obținerii dreptului la pensie pentru limită de vârstă, se stabilește de 10 ani pentru bărbați și de 7 ani și 6 luni pentru femei conform art. 41 alin.3 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Stagiul de cotizare special este necesar nu numai pentru stabilirea pensiei, dar și pentru stabilirea unor suplimente, majorări de salarii, de exemplu, lucrătorilor din învățământ, din medicină, din domeniul culturii, funcționarilor publici ș.a.

Pentru confirmarea stagiului de cotizare special (ocupării persoanelor la lucrări deosebit de nocive și grele), prevăzute de Lista nr.1, organele de asigurări sociale trebuie să efectueze un control conform schemei:¹⁷

- corespunderea atribuirii profesiei conform *indicatorului unic de tarife și calificare* pentru lucrări și profesii (în continuare IUTC);

- corectitudinea înscrisurilor din carnetul de muncă;

- corespunderea înscrisurilor din carnetul de muncă cu IUTC și cu caracterul lucrărilor executate;

- confirmarea documentară a caracterului lucrărilor executate (ordine, borderouri de salarizare, sarcini de lucru, listele statelor de personal);

- specificarea profesiei, funcției în Lista nr.1, în funcție de domeniu.

Calcularea stagiului de cotizare.

Conform art.1 din Legea privind pensiile de asigurări sociale, stagiul de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate în care s-au plătit contribuții la fondul de pensii.

Conform art.6 alin. (1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2010, suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat constituie 996 lei anual pentru persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care lucrează terenul în mod individual, și 4044 lei anual pentru celelalte categorii de asigurați și pentru persoanele neasigurate, care doresc să încheie contract individual cu Casa Națională de Asigurări Sociale.¹⁸

Stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei include perioade contributive și perioade necontributive.

Contributive se consideră perioadele în care persoana, desfășurând o activitate, este supusă achitării asigurărilor sociale. Pentru persoanele asigurate perioadele contributive se asimilează perioadelor în care aceasta a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă sau indemnizație de șomaj. De asemenea, în stagiul de cotizare se includ perioadele de absență forțată de la serviciu, pentru care s-a plătit venitul asigurat și au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale.

Cu titlu de excepție, legiuitorul asimilează perioadelor contributive și unele perioade necontributive. Sunt considerate *necontributive* perioadele în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar în temeiul legii ele se includ în stagiul de cotizare (serviciul militar, studiile în instituțiile de învățământ universitar, îngrijirea unui invalid de gradul I, îngrijirea unui copil până la vârsta de 3 ani etc.). Nu sunt considerate contributive perioadele în care nu s-au plătit contribuții sau suma contribuției plătite este mai mică decât cea anuală prevăzută de legislație.

Pentru stabilirea perioadelor care se însumează la calcularea stagiului de cotizare trebuie determinată perioada în care ele au fost realizate până sau după 01.01.1999.

Stagiul de cotizare se exprimă în ani, calculându-se prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții în mărimile stabilite și împărțirea acestor sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.

Activități incluse în stagiul de cotizare	Perioade necontributive asimilate celor contributive realizate	Activități incluse în stagiul de cotizare realizate Dacă se achită contribuțiile de asigurări sociale	
ÎNAINTE DE 01.01.1999		DUPĂ 01.01.1999	
- activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul și durata programului de muncă. La calcularea vechimii în muncă în colhoz pe perioada posteroară anului 1965, în cazul în care membrul de colhoz nu îndeplinea nemotivat minimumul stabilit, se ia în calcul perioada efectivă de prestare a activității; - activitatea de creație a membrilor uniunilor de creație, confirmată de către secretariatele comitetelor de direcție ale uniunilor respective; - activitatea în calitate de slujitor și lucrător al cultelor începând cu 01.04.1992.	- perioada îngrijirii unui invalid de gradul I; - perioada îngrijirii unui copil-invalid sub vârsta de 16 ani; - perioada îngrijirii unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani; - perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar de zi (institute, universități, academii); - perioada serviciului militar sau a altui serviciu asimilat acestuia.	- perioada de satisfacere a serviciului militar în termen sau cu termen redus; - perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul dintre părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți; - perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională.	- activitatea pe bază de contract individual de muncă; - activitatea de muncă individuală; - perioada activității în propriile gospodării (fărânești (de fermier) și a membrilor acestor gospodării, indiferent de caracterul și durata lucrului.
Dacă asiguratul s-a aflat în concediu neplătit, la dorința acestuia, perioada dată poate fi exclusă din stagiul de cotizare: la determinarea venitului mediu lunar asigurat.			

Persoanelor care lucrează în baza contractului individual de muncă stagiul de cotizare se calculează prin însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale în mărimile stabilite de legislație și împărțirea acesteia la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. Mărimea minimă a contribuției lunare nu poate fi mai mică decât mărimea contribuției calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație.

Persoanelor care lucrează în baza contractului individual de muncă în agricultură li se include perioada lucrărilor sezoniere în stagiul de cotizare și se echivalează cu un an contributiv (calendaristic), cu condiția ca suma anuală a contribuțiilor să nu fie mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate.

Pentru persoanele care au desfășurat activități peste hotarele republicii și au fost supuse asigurărilor sociale în aceste state, perioada de lucru peste hotare li se include în stagiul de cotizare, dacă acesta este prevăzut în acordul încheiat între Republica Moldova și țările respective sau de convențiile internaționale.

Munca prestată pe teritoriul fostei U.R.S.S. până la 1 ianuarie 1992 se echivalează cu munca prestată în Republica Moldova.

Munca prestată după 1 ianuarie 1992 se include în stagiul de cotizare cu condiția că au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensionare al Republicii Moldova.

Modul de confirmare a stagiului de cotizare. Stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau a altei

activități ce se include în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă.

Stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă.

Dacă carnetul de muncă lipsește; include înscriri incorecte și imprecise; lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare alte documente, eliberate în modul stabilit: adeverințele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris având note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al artelurilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Carnetul de muncă este actul oficial prin care se dovedește vechimea în muncă, vechimea neîntreruptă, timpul lucrat la locul de muncă cu condiții deosebite. Actele normative, care reglementează modul de întocmire și de eliberare a carnetului de muncă sunt: Hotărârea Guvernului privind carnetul de muncă nr. 1449 din 24.12. 2007;¹⁹ Codul muncii; Regulamentul referitor la completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă - Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1449 din 24.12. 2007.

În continuare, vom elucidă doar unele reguli de întreținere a carnetului de muncă expuse în Regulamentul referitor la completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă:

1. Carnetul de muncă constituie documentul de bază privind activitatea de muncă a salariaților pe teritoriul Republicii Moldova.

2. Carnetele de muncă se întocmesc în mod obligatoriu pentru toți salariații care

au lucrat, cel puțin, 5 zile în cadrul unității, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică a acesteia, inclusiv pentru salariații nescriptici și salariații – cetățeni străini și apatrizi.

3. Fiecare salariat poate fi titular numai al unui singur carnet de muncă de model nou. Excepție constituie cazurile prevăzute în punctul 10 din prezentul Regulament.

4. Toate înscrierile referitoare la angajare, transfer, stimulări și recompense se efectuează în corespundere cu ordinele (dispozițiile, deciziile, hotărârile) angajatorului, în termen de, cel mult, șapte zile calendaristice de la emiterea acestora. Înscrierile referitoare la încetarea contractului individual de muncă se efectuează în ziua eliberării, în strictă conformitate cu ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului.

5. Unitatea este obligată să aducă la cunoștința salariatului, contra semnătură în fișa personală, orice înscriere efectuată în carnetul de muncă în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) de angajare, transfer sau eliberare. În fișa personală se repetă cu exactitate înscrierile din carnet.

6. În caz de necesitate, la solicitare, angajatorul este obligat să elibereze salariatului, în termen de 3 zile lucrătoare, extrase autentificate în modul stabilit ale datelor din carnetul de muncă.

7. La încetarea contractului individual de muncă încheiat cu salariatul, unitatea este obligată să-i elibereze acestuia carnetul de muncă în ziua eliberării, efectuând înscrierea de eliberare în modul stabilit. Expedierea carnetului de muncă prin poștă se permite numai în cazul în care unitatea are consimțământul în scris al salariatului sau reprezentantului său legal.

8. Dacă eliberarea carnetului de muncă este reținută din vina angajatorului, salariatului i se plătește salariul mediu pentru tot timpul absenței forțate de la lucru, cauzate de imposibilitatea angajării la altă unitate după eliberarea din serviciu din motivul lipsei carnetului de muncă.

9. În caz de deces al salariatului, carnetul de muncă se eliberează sub semnătura soțului (soției), copilor majori sau părinților

defunctului, iar în lipsa acestora – altor moștenitori în conformitate cu legislația în vigoare. Cu consimțământul acestora, exprimat în scris, carnetul de muncă le poate fi expediat prin poștă.

10. În caz de furt, pierdere sau distrugere a carnetului de muncă, mîtima unitate la care a lucrat sau lucrează salariatul este obligată să-i elibereze, în termen de 15 zile calendaristice din momentul adresării, un duplicat al carnetului de muncă.

11. Dacă ultima unitate a fost supusă reorganizării sau lichidării, duplicatul se eliberează de către succesorul de drept al acesteia sau de autoritățile administrației publice locale (primării).

12. Duplicatul carnetului de muncă se completează în același mod ca și carnetul de muncă original, pe prima pagină a acestuia făcându-se înscrierea "Duplicat", cu indicarea numărului și a seriei carnetului de muncă original.

13. În cazul deteriorării carnetului de muncă (ars, rupt, pătat etc.), ultima unitate îi eliberează salariatului un duplicat, pe prima pagină a carnetului de muncă deteriorat făcându-se înscrierea: "A fost eliberat un duplicat", cu indicarea numărului și a seriei duplicatului. Carnetul de muncă deteriorat se restituie titularului. În cazul angajării la un alt loc de muncă, salariatul este obligat să prezinte duplicatul carnetului de muncă.

14. La întocmirea carnetului de muncă angajatorul încasează de la salariat contravaloarea acestuia. În cazul în care carnetul de muncă a fost pierdut din vina unității, titularului i se eliberează un duplicat fără a se încasa contravaloarea lui.

15. La unitate se țin două registre de evidență a carnetelor de muncă: Registrul de evidență a formularelor de carnete de muncă și Registrul de evidență a circulației carnetelor de muncă, conform unor forme speciale.

După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal. Unul din actele de confirmare a stagiului de cotizare este certificatul cu privire la confirmarea stagiului de cotizare,

eliberat gratuit, anual, sub forma unui extras de cont de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin structura sa teritorială, la solicitarea persoanei asigurate. Extrasul de cont se eliberează și la cererea repetată a asiguratului, contra plată, oricând în timpul anului.²⁰

Se vor include în stagiul de cotizare la prezentarea documentelor ce certifică plata contribuțiilor de asigurări sociale, eliberate de organele teritoriale de asigurări sociale, următoarele activități:

- activitatea avocaților, auditorilor, notarilor;

- munca în propriile gospodării țărănești (de fermier) a membrilor acestor gospodării și a cetățenilor, a

căror muncă a fost folosită în bază de contract și confirmată prin înscrierile din carnetul de muncă;

- activitatea de creație a membrilor u

- activitatea în baza contractelor civile certificată de către patron și cu mențiunea acestuia despre îndeplinirea sarcinii.

Durata incapacității temporare de muncă, survenită în perioada de muncă, se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă respectiv sau de instituția medicală.

Drept confirmare a îndeplinirii serviciului militar în termen sau cu termen redus servesc înscrierile respective în livretele militare sau adeverințele de recrutare, eliberate de comisariatele militare, statele majore și instituțiile fostelor ministere de forță unionale și republicane, adeverințele eliberate de instituțiile de arhivă și curative militare, notițele despre serviciul militar, efectuate în carnetul de muncă în baza documentelor.

Perioada îngrijirii unui invalid de gradul I, unui copil-invalid sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani se confirmă de organele teritoriale de asigurări sociale de domiciliu l persoanei îngrijite în baza:

- cererii și buletinului de identitate ale persoanei ce a efectuat îngrijirea (extrasul buletinului de identitate), de la persoanele ce locuiesc împreună cu persoana ce necesită îngrijire alte acte nu se solicită;

- confirmării depuse de persoana îngrijită, iar în caz de imposibilitate (deces, sănătatea șubredă) - cea a membrilor familiei acesteia sau actul de constatare a circumstanțelor reale pentru persoanele care locuiesc separat de persoana ce necesită îngrijire;

- documentelor ce confirmă faptul și durata invalidității (pentru invalizii de gradul I și copiii invalizi) și vârsta (pentru persoanele de vârstă înaintată și pentru copiii invalizi).

În calitate de documente ce confirmă invaliditatea pot fi acceptate: extrasul din actul eliberat de Consiliul de Expertiză Medicală a Vitalității (C.E.M.V.), avizul medical, legitimația de pensionar, extrasul din procesul-verbal în care se prevede stabilirea prestațiilor pentru beneficiarul concret etc., iar în privința copiilor-invalidi care nu beneficiază de alocațiile corespunzătoare - adeverința eliberată de instituțiile medicale ce confirmă că maladia respectivă este specificată în indicatorii medicali care dau dreptul copilului sub vârsta de 16 ani să fie recunoscut invalid și indică data luării la evidență în instituția medicală.

Perioada îngrijirii copiilor se stabilește prin documentele care certifică nașterea copilului (actul de naștere) și atingerea vârstei de 2 sau 8 ani (extras din buletinul de identitate, adeverința de căsătorie, adeverința de deces, adeverința organelor fondului locativ etc.).

Reguli de confirmare a stagiului de cotizare:

- documentele prezentate pentru confirmarea stagiului de cotizare trebuie să fie confirmate prin semnătura conducătorilor și ștampila întreprinderii, organizației (secțiilor de cadre);

- înscrierile în carnetul de muncă trebuie să fie executate în conformitate cu cerințele Instrucțiunii privind modul de întocmire și evidență a carnetelor de muncă la întreprinderi și organizații, în vigoare la momentul completării carnetului de muncă;

- în cazul în care înscrierile în documentele de muncă conțin devieri de la regulile stabilite, chestiunea privind

posibilitatea utilizării lor în calitate de dovezi ale stagiului de cotizare este soluționată de organele teritoriale de asigurări sociale;

- pentru confirmarea stagiului de cotizare se iau în considerare numai datele referitoare la perioadele de lucru incluse în carnetele de muncă în baza documentelor, în adeverințele ce confirmă perioadele de muncă trebuie să se menționeze, de asemenea, în temeiul căror documente au fost eliberate;

- înscrisura sumară despre stagiul de cotizare inclus în carnetul de muncă în baza altor documente este considerată drept dovadă a stagiului de cotizare pentru activitatea realizată: a) după 14 decembrie 1962, dacă în carnetul de muncă sunt făcute înscriri concrete referitoare la locurile de muncă, perioadele de angajare și funcțiile deținute de solicitant înainte de angajarea acestuia la întreprinderea, instituția sau organizația ce i-a eliberat carnetul de muncă; b) înainte de 14 decembrie 1962, indiferent de faptul dacă carnetul de muncă conține sau nu datele menționate;

- dacă pe lângă carnetul de muncă solicitantul mai prezintă documente aparte referitoare la activitatea sa de muncă înainte de completarea carnetului de muncă, la care se referă înscrisura sumară, stagiul de cotizare, înscris printr-o cifră totalizatoare, trebuie confirmat prin documente. Aceasta nu se referă la cazurile de prezentare a documentelor privind perioadele activității de muncă, înscririle despre care, în conformitate cu

regulile în vigoare, trebuiau introduse în carnetul de muncă din rând nou;

- dacă numele, prenumele și patronimicul, indicate în documentul ce confirmă stagiul de cotizare, nu coincid cu numele, prenumele și patronimicul persoanei indicate în buletinul de identitate sau adeverința de naștere, faptul apartenenței acestui document persoanei în cauză se stabilește prin judecată;

- perioadele activității de muncă, conform carnetului de muncă, se calculează de la data angajării până la data concedierii. Ziua concedierii se consideră ultima zi de muncă;

- la calcularea stagiului de cotizare general și celui special la durata stagiului respectiv pentru fiecare caz de concediere se adaugă o zi;

- în cazurile în care în documentul prezentat sunt indicați numai anii de muncă, fără precizarea datelor concrete, drept dată se ia 1 iulie a anului respectiv, iar dacă nu este indicată ziua lunii, ca atare este considerată data de 15 a lunii respective;

- pentru confirmarea stagiului de cotizare se prezintă extrasul din carnetul de muncă. Organele teritoriale de asigurări sociale confruntă extrasul cu originalul, legiferează extrasul, carnetul de muncă fiind restituit titularului;

- alte documente ce confirmă stagiul de cotizare se depun numai în original, exceptând livretele militare și documentele de studii (diploma), din care, de asemenea, se fac extrase.

BIBLIOGRAFIE

¹ Захаров М., Тучкова Э. Право социального обеспечения России. Москва: WoltersKluwer. 2004. С182.

² *Idem*.

³ Cu toate acestea, cetățeanul apriori trebuie să dispună de dreptul subiectiv la muncă până la realizarea în practică a acestui drept, până la angajarea în câmpul muncii. Astfel, art. 43 din Constituția Republicii Moldova proclamă: „Orice persoană are dreptul la muncă, la liberă alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecție împotriva șomajului”.

⁴ Romandaș N. *Dreptul protecției sociale*. Chișinău: Universitas, 2001. - P. 77.

⁵ Исайчева Е.А. *Право социального обеспечения - ответы на экзаменационные вопросы*. Москва: Экзамен, 2005. С.58.

⁶ Conform art.1 din Legea Republicii Moldova privind pensiile de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999, "așigurată este persoana fizică, în vârstă aptă pentru muncă, domiciliată în Republica Moldova, înregistrată în calitate de contribuabil la fondul de asigurări sociale pentru a beneficia de pensie proporțional contribuțiilor achitate"

⁷ Соловьева А.К., Курочкина В.В. *Право социального обеспечения*. Москва: Юнити, 2005. С. 68; Мачульская Е.Е., Горбачева Ж.А., *Право социального обеспечения*. Москва: Книжный мир, 2000. С. 99.

⁸ Sanda Ghimpu, Alexandru Țiclea și Constantin Tufan. *Dreptul securității sociale*. București, 2000.

⁹ Codul muncii al Republicii Moldova. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.159-162 din 29.07.2003.

¹⁰ Legea nr.156 din 14.10.1998.

¹¹ Lege privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22.07.2004. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 168 din 10.09.2004.

¹² Hotărârea Guvernului nr.417 din 03.05.2000 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.54-56 din 12.05.2000.

¹³ Romandaș N. *Dreptul protecției sociale*. Chișinău: Universitas. - P. 84.

¹⁴ Удалова А. В. *Право социального обеспечения*. Москва: ОМЕГА-Л, 2008. С.

¹⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 111-113, 1998.

¹⁶ Hotărârea cu privire la aprobarea Listelor nr. 1 și a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase nr.822 din 15.12.1992. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.359 din 30.12.1992.

¹⁷ Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 417 din 3.05.2000.

¹⁸ Legea bugetului asigurări sociale de stat pe anul 2010 nr.129 din 23.12.2009. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.193-196 din 29.09.2009.

¹⁹ Hotărâre privind carnetul de muncă nr. 1449 din 24.12.2007. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 5-7 din 11.01.2008.

²⁰ Lege privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 8.07.1999. art. 38.

Prezentat: 17 februarie 2011.

Recenzent: Ina NEGURĂ, doctor în drept, Universitatea de Stat din Bălți

E-mail: tinuta_homitchi@mail.ru